

Az én XX. századom

Magyar Nemzeti Filmarchívum

Az egyik legjobb, legvarázsosabb magyar mozi – mondják róla sokan, és akik ezt mondják, jól mondják. Enyedi Ildikó cannes-i díjas első nagyjátékfilmje 1989-ben került a filmszínházakba, mondhatni, egy új kor hajnalán, ahonnan még szebbnek tűnhetett a soron következő évszázad (és évezred), mert a jövőbe tekintés természete már csak ilyen. A nagy ugrás előtt *Az én XX. századom* visszakanyarodott egy kicsit merengeni a múlton – és ez a fekete-fehér merengés azzal tudott másmilyen lenni az előtte

merengőkhöz képest, hogy az óvatos körmös és a homlokráncolás helyett inkább a mágikus és finoman ironikus vonalat választotta. És két hölgyet, Dórárt és Lilit (akiket egyazon színésznő alakít: a lengyel Dorothea Segda), akik a huszadik század legelején két végéről fogják meg a nők szerepét a nagyvilágban – illetve magát az életet. Egyikük az anarchista mozgalom, másikuk a testi élvezetek felől közelít, közben a nemzetközi helyzet a tudomány és a technika, sőt, a földön túliak világában is fokozódik. Edison feltalál, a galamb elképed, a történelem meg zajlik. Enyedi első egész estés filmjével olyan nagyreményű alkotót ismerhettünk meg, akitől ugyan a filozofikus megközelítés sem áll távol, a forma azonban mégsem a köldöknézésre összpontosít, hanem arra a humánus tartományra, ahol az élményszerű és gondolatébresztő filmek teremnek. Éppen ezért nagyon nagy kár, hogy a *Bűvös vadász* és a *Simon Mágus* rendezője ez utóbbi 1999-es bemutatója óta nem jelentkezett újabb moziarabbal. Pedig olyan ígéretes filmek is szerepeltek a tervek között, mint a *Szelíd interface*, Paul Giamatti szereplésével. ■ KOVÁCS GELLÉRT